

σῦριστής, -οῦ, ὁ (συρίζω), αυλητής, μουσικός που παίζει το πνευστό μουσικό ὄργανο *σῦριγξ*, δηλ. τον αυλό, σε Λουκ.

Σῦριστί (Σύρος), επίρρ. στη Συριακή γλώσσα· *Συριστί ἐπίστασθαι*, γνωρίζω καλά τη Συριακή γλώσσα, σε Ξεν.

σῦρίττω, μεταγεν. Αττ. τύπος του *συρίζω*.

σύρμα, -ατος, τό (σύρω), οτιδήποτε σύρεται καταγής· **1.** θεατρική εσθήτα με μακριά ουρά, *σγμα* στον Ιουβεν· περιφρ., *σύρμα τερηδόνος*, μακρύ σε μήκος σκουληκι, σε Ανθ. **2.** σωρός από άχυρα ή χόρτα που χρησιμεύει ως στρώμα, σωρός σκουπιδιών, απορρίμματα, Ηρακλείδ. παρά Αριστ.

συρμαία, Ιων. **-αίη, ή (συρμός)**, καθαρτικό φυτό, ονομασία που δόθηκε στο ραπανάκι και χρησιμοποιείτο από τους Αιγυπτίους (βλ. [μελανοσυρμαίος](#)), σε Ηρόδ., Αριστοφ.

συρμαίζω, μέλ. *-σω*, κάνω χρήση εμετικού ή καθαρτικού φαρμάκου, λέγεται για τους Αιγυπτίους, σε Ηρόδ.

συρμός, -οῦ, ὁ (σύρω), οποιαδήποτε μακράς έκτασης κίνηση που γίνεται με σύριση, τράβηγμα, Λατ. *tractus*, γραμμή που σχηματίζουν τα μετέωρα, σε Πλάτ· λέγεται για την ορμητική κίνηση ανέμων και καταιγίδας, σε Ανθ· συρτή, έρπουσα πορεία του φιδιού, σε Πλούτ.

Σῦρος, ή, Σύρος, ένα από τα νησιά των Κυκλάδων, σε Στράβ· αναφέρεται ως *Σῦριή*, σε Ομήρ. Οδ.

Σύρος[ῦ], ὁ, αυτός που κατάγεται από τη Συρία, κάτοικος της Συρίας, σε Ηρόδ., Αττ.

Σῦρο-φοίνιξ, -ἱκος, ὁ, αυτός που κατάγεται από τη Φοινίκη της Συρίας, καθώς υπήρχαν και Φοίνικες της Λιβύης, σε Λουκ· θηλ. **Συροφοίνισσα**, σε Κ.Δ.

σύρραξις, -εως, ή (συρράσσω), σύγκρουση, σε Πλούτ.

συρ-ράπτω, μέλ. *-ψω*, ράβω μαζί, ράβω σφιχτά, Λατ. *consuo*, σε Ησιόδ., Ηρόδ.

συρ-ράσσω, Αττ. **-ττω** = *συρρήγνυμι* II, συγκρούομαι, εμπλέκομαι σε μάχη με άλλους, με δοτ., σε Θουκ., Ξεν.

συρ-ρέζω, μέλ. *-ζω*, τελώ από κοινού ιερή θυσία, σε Ανθ.

συρ-ρέω, μέλ. *-ρεύσομαι*, παρακ. *-ερρήγκα*, Παθ. αόρ. β' *-ερρήνη* (με Ενεργ. σημασία)· **I.** ρέω μαζί ή σχηματίζω από κοινού ένα ρεύμα, σε Πλάτ· μεταφ. λέγεται για ανθρώπους, φέρομαι, άγομαι μαζί σαν ένα ρεύμα, σε Ηρόδ., Ξεν. **II.** ρέω από κοινού με κάποιον, σε Λουκ.

συρ-ρήγνυμι ή -ύω, μέλ. *-ρήζω* — Παθ., παρακ. *-έρρηγμα*, αόρ. β' *-ερράγην [ᾶ]*· αμτβ. παρακ. β' *-έρρωγα*· **I. 1.** σπάζω κάτι σε κομμάτια, θραύω, συντριβώ, θρυμματίζω, σε Πλούτ. — Παθ., *κακοῖσι συνέρρηκται*, έχει συντριβεί από τις συμφορές, σε Ομήρ. Οδ. **2.** φέρνω σε σύγκρουση, συγκρούω — Παθ., λέγεται για πόλεμο, ξεσπώ, εκρήγνυμαι, σε Πλούτ. **II. 1.** αμτβ., εκρήγνυμαι μαζί, ξεσπώ από κοινού, εξέρχομαι, εκβάλλω, λέγεται για ποταμούς· *συρρηγνῦσι ἐς τὸν Ἑρμον*, χύνονται, εκβάλλουν στον ποταμό Έρμο, δηλ. ενώνονται μ' αυτόν, σε Ηρόδ· ομοίως παρακ. *συνέρρωγα* (με σημασία ενεστ.), *ὁ πόλεμος ξυερρώγει*, ο πόλεμος εξερράγη, ξεσπασε, σε Θουκ. **2.** όπως το *συρράσσω*, εμπλέκομαι σε μάχη, συμπλέκομαι, σε Πλούτ.

συρ-ριζόδομαι, Παθ., ριζώνω, ριζοβολώ μαζί, συμπλέκονται οι ρίζες μου, σε Λουκ.

Σύρτις, γεν. *-εως*, Ιων. *-ιος (σύρω)*, Σύρτις, όνομα δύο εκτεταμένων τόπων με αβαθείς, αμμώδεις όχθες της Λιβυκής θάλασσας, που εισχωρούν σε μεγάλο βάθος της χώρας (η μείζων και η ελάσσων ή μικρά Σύρτις), σε Ηρόδ. κ.λπ.

σύρφαξ, -ἄκος, ὅ, = *συρφετός* 1, σε Αριστοφ.

συρφετός, ὁ (σύρω), 1. οτιδήποτε σύρεται ή φέρεται από τον άνεμο, ξερά φύλλα, φρύγανα, άχυρα· σκουπιδιάκια, απορρίμματα, Λατ. *quisquiliae*, σε Ησίοδ. **2.** μεταφ., ανάμικτο πλήθος, όχλος, λαοσύναξη, σε Πλάτ.· λέγεται για μεμονωμένο πρόσωπο, ένας από τον όχλο (πρβλ. *plebs eris* του Ορατ.), στον ίδ.

συρφετ-ώδης, -ες (συρφετός, εἶδος), αυτός που έχει συσσωρευθεί μαζί, όμοιος με συρφετό, σύμμεικτος, αχαλίνωτος, χυδαίος, σε Λουκ.

σύρω[ῦ], μέλ. *σῦρῶ*, αόρ. *ἀ΄ ἔσῦρα*, παρακ. *σέσυρκα* — Παθ., αόρ. *β΄ ἐσύρην [ῦ]*, παρακ. *σέσυρμαι*· **1.** σύρω, σέρνω, ἔλκω ή σέρνω καταγής, σε Θεόκρ. — Παθ., σέρνομαι καταγής, έρπω, σε Ανθ. **2.** σύρω, εξάγω δια της βίας, σε Θεόκρ.· λέγεται για ποταμούς, παρασύρω και μεταφέρω με τη ροή μου, σε Ανθ. — Παθ. παρασύρομαι από τη ροή του ποταμού, σε Πλούτ.

σῦς, αιτ. *σῦν*, βλ. **ῦς**.

συ-σκεδάνῃμι, μέλ. *-σκεδῶ*, διασκορπίζω από κοινού, ρίχνω σκορπώντας εδώ κι εκεί, σε Αριστοφ.

συσκέψομαι, μέλ. του *συσκοπέω*.

συ-σκευάζω, μέλ. *-άσω, I. 1.* τοποθετώ μαζί και ετοιμάζω τα πράγματα, δένω τις αποσκευές και τις ετοιμάζω για λογαριασμό κάποιου άλλου, σε Ξεν. **2.** βοηθώ στην παρασκευή, παρασκευάζω από κοινού, *τὸ δεῖπνόν τινι*, σε Αριστοφ.· με αρνητική σημασία, μηχανεύομαι, μηχανορραφώ, συνωμοτώ, ραδιουργώ, επινοώ, σχεδιάζω, σε Δημ. **II. Μέσ., 1.** με Παθ. παρακ. *συσκεύασμαι*, ετοιμάζω τις αποσκευές μου, ετοιμάζω τα πράγματά μου για να αναχωρήσω, Λατ. *convasare, vasa colligere*, σε Θουκ., Ξεν. κ.λπ.· στη μτχ. Μέσ. αορ. *ἀ΄* και Παθ. παρακ., είμαι καθόλα έτοιμος, είμαι σε κατάσταση αναχώρησης, είμαι έτοιμος να πορευθώ αποχωρώντας, να ξεκινήσω την πορεία μετά την αναχώρησή μου, σε Ξεν.· επίσης με αιτ., *συνεσκευασμένος τὰ ἑαυτοῦ ἐνθάδε*, έχοντας όλα τα πράγματά του συσκευασμένα και μεταφερμένα εδώ, σε Λυσ. **2.** με αρνητική σημασία, μηχανεύομαι, επινοώ, μηχανορραφώ, σχεδιάζω, σε Δημ. **3.** φέρνω μαζί στο ίδιο σημείο, εξοικονομώ και συσσωρεύω με προσωπική μου ωφέλεια ή συμφέρον· *συσκευάζω χρήματα*, σε Λυκούργ. **4.** διευθετώ τα πράγματα σύμφωνα με το συμφέρον μου, προδιαθέτω, προετοιμάζω το έδαφος, σε Δημ.

συσκευᾶσία, ἡ, προετοιμασία, προπαρασκευή, συγκέντρωση και τακτοποίηση αποσκευών πριν την αναχώρηση για ταξίδι ή οδοιπορία, σε Ξεν.

συ-σκευωρέομαι, αποθ., σκευωρώ, μηχανορραφώ, επινοώ, διοργανώνω από κοινού, σε Δημ.

συ-σκηνέω, μέλ. *-ήσω*, διαμένω στην ίδια σκηνή με κάποιον άλλον, συγκατοικώ, συνοικώ, τρώγω κάτι, σε Ξεν.· *τινί*, με κάποιον, στον ίδ.

συσκηνία, ἡ, διαμονή, συνοίκηση, συμβίωση στην ίδια σκηνή· λέγεται για στρατιώτες, το να τρώγει κάποιος από κοινού με άλλους, συσσίτιο, σε Ξεν.

συσκήνια, τά, = τα σπαρτιατικά *φιδίτια*, σε Ξεν.

σύ-σκηνος, ὁ (σκηνή), αυτός που διαμένει στην ίδια σκηνή με άλλους, συνδαιτυμόνας, σύνοικος, ομοτράπεζος, Λατ. *contubernalis*, σε Θουκ., Ξεν.

συ-σκηνώω, μέλ. *-ώσω*, = *συσκηνέω*, σε Ξεν.

συ-σκιάζω, μέλ. *-άσω, I.* σκιάζω καλά ή από παντού, ρίχνω τη σκιά μου σε κάποιον ή κάτι, σκιάζω με πυκνή σκιά ή τοποθετώ μαζί σε μέρος σκιερό, σε Ησίοδ.· *γέννυν συσκιάζω*, αποκτώ γενειάδα, σε Ευρ.· μεταφ., *συσκηνῶσαι τὰς ἁμαρτίας*, σε Δημ. **II.** αμτβ., καλύπτομαι από πυκνή σκιά, κουκουλόνομαι, συγκαλύπτομαι, σε Ευρ.

σύ-σκιος, -ον (σκιά), αυτός που καλύπτεται παντού από πυκνή σκιά, σκιερός, σε Ξεν.: *σύσκιόν τι*, μέρος που καλύπτεται από πυκνή σκιά, σκιερό μέρος, σε Λουκ.

συ-σκοπέω, μέλ. -*σκέψομαι*, θεωρώ, παρατηρώ από κοινού, συσκέπτομαι, συνεξετάζω, συνεκτιμώ, σε Πλάτ.

συ-σκοτάζω, μέλ. -*σω*, σκοτεινιάζω, γίνομαι εντελώς σκοτεινός, βυθίζομαι στο σκοτάδι· απρός., *συσκοτάζει*, σκοτεινιάζει, πέφτει σκοτάδι, σε Θουκ., Ξεν.

συ-σκυθρωπάζω[ᾶ], μέλ. -*σω*, γίνομαι ή δείχνω σκυθρωπός από κοινού με κάποιον άλλον, σε Ξεν.

συ-σπᾶράσσω, Αττ. -**ττω**, μέλ. -*ζω*, κατακομματιάζω, κατακόβω, καταξεσχίζω, σε Κ.Δ.

σύσπαστος, -ον ή συσπαστός, -όν, συσπασμένος, αυτός που κλείνεται με σύσπαση, αυτός που είναι φτιαγμένος έτσι ώστε να συσπάται, να συστέλλεται, μαζεμένος, σε Πλάτ.

συ-σπάω, μέλ. -*σπάσω [ᾶ]*, **I.** σύρω από παντού, συστέλλω, σουφρώνω, ζαρώνω, μαζεύω, διπλώνω κάτι, σε Πλάτ., Λουκ. **II.** συρράπτω, σε Ξεν. **III.** Μέσ., σύρω, έλκω, τραβώ μαζί μου, σε Πλούτ.

συ-σπειράομαι, παρακ. -*εσπείραμαι* — Παθ.· **1.** λέγεται για στρατιώτες, σχηματίζομαι σε πυκνή παράταξη (βλ. [σπείρα](#) II), σε Ξεν.: *συσπειράομαι ἐπὶ τόπον*, βαδίζω σε πυκνή παράταξη προς κάποιον τόπο, στον ίδ. **2.**

περιελίσσομαι, κουλουριάζομαι, κουβαριάζομαι, λέγεται για φίδι, σε Λουκ.

συ-σπείρω, μέλ. -*ερῶ*, σπέρνω μαζί, σε Λουκ.

συ-σπένδω, μέλ. -*σπείσω*, προσφέρω από κοινού σπονδή, σε Δημ., Αισχίν.

συ-σπεύδω, μέλ. -*σω*, συμπράττω με σπουδή, με ζήλο, συμβοηθώ, συνεργώ, *τινίποιεῖν τι*, σε Ηρόδ.

συ-σπλαγγνεύω, μέλ. -*σω*, γεύομαι από κοινού τα σπλάχνα (*τὰ σπλάγχνα*) του ιερού ζώου που έχει προσφερθεί ως θυσία, σε Αριστοφ.

σύ-σπονδος, -ον (σπονδή), = *ὁμόσπονδος*, σε Αισχίν.

συ-σπουδάζω, μέλ. -*άσω*, σπεύδω από κοινού, ενεργώ από κοινού με προθυμία και ζήλο, σε Αριστοφ., Ξεν.: με αιτ. πράγμ., επιδιώκω ή εκτελώ κάτι με ζήλο από κοινού, *τί τινι*, σε Ξεν.

συσ-σαίνομαι, Παθ., αισθάνομαι κολακευμένος, κολακεύομαι, ευχαριστιέμαι από κάτι, σε Πολύβ.

συσ-σεβίζω, εορτάζω, τιμώ, λατρεύω με εορτασμούς από κοινού με άλλους· *θυσίας θεῶν*, σε Ευρ.

συσσεύω, θέτω μαζί σε κίνηση, επισπεύδω συλλήβδην· *βοῶν κάρηνα*, σε Ομηρ. Ὑμν.

συσ-σημαίνομαι, Μέσ., σφραγίζω ή υπογράφω από κοινού, συνυπογράφω, σε Δημ.

σύσ-σημον, τό (σήμα), **1.** προκαθορισμένο, προσυμφωνημένο σημάδι αναγνώρισης ή σύνθημα, σε Κ.Δ. **2.** εχέγγυο, ενέχυρο, υποθήκη, σε Ανθ.

συσ-σίτεω, μέλ. -*ήσω*, σιτίζομαι, τρέφομαι από κοινού, συντρώγω, συνδιαitώμαι, *τινί*, σε Αριστοφ.: *απόλ.*, στον πληθ., τρέφομαι από κοινού, σε Πλάτ., Δημ.

συσσίτησις, ή, = το επόμ., σε Πλούτ.

συσσίτια, ή, από κοινού σίτιση, το να τρώγει κάποιος από κοινό τραπέζι, κοινό συμπόσιο, κοινή ευωχία, συνεστίαση, συσσίτιο, σε Ξεν.

συσσίτιον[ι], **τό**, κατά κανόνα στον πληθ. *συσσίτια, τά*, **I.** κοινό γεύμα, κοινό τραπέζι, κοινό δείπνο, όπως αυτά που συνήθιζαν να παραθέτουν στην Κρήτη

και τη Σπάρτη, σε Ηρόδ., Πλάτ. κ.λπ. **II.** αίθουσα, τραπεζαρία που παρατίθεται το συσσίτιο, κοινή δειπνητήρια αίθουσα, σε Ευρ., Πλάτ.

συσ-σίτος, ό, αυτός που τρώγει μαζί με άλλους, ο μομοτράπεζος, συνδαιτυμόνας, ομοσίτος, σε Θεόγν., Ηρόδ., Αττ.

συσ-σώζω, μέλ. -σω, διασώζω, περισώζω ή συντηρώ από κοινού, σε Ευρ., Θουκ.

συσ-σωμος, -ον (σῶμα), συνενωμένος σ' ένα σώμα, συσσωματωμένος, σε Κ.Δ.

συσ-σώφρονέω, μέλ. -ήσω, είμαι και εγώ σώφρων, εγκρατεύομαι από κοινού, μετέχω στην εγκράτεια, σε Ευρ.

συστάδόν, επίρρ. (συστήναι), σε πολύ κοντινή απόσταση, από πολύ κοντά, σε πυκνή παράταξη μάχης, σιμά, σε Θουκ.

συστάς, -άδος[ἄ], ή (συστήναι), αυτή που στέκεται μαζί, δίπλα-δίπλα σε κάτι άλλο, αυτή που έχει φυτευθεί δίπλα-δίπλα σε άλλο όμοιο φυτό, σε Αριστ.

συσ-στασιάζω, μέλ. -σω, στασιάζω, εξεγειρομαι ή αποστατώ από κοινού, λαμβάνω μέρος σε επανάσταση, σε Θουκ.

συσ-στασιαστής, ό, αυτός που λαμβάνει από κοινού μέρος σε εξέγερση, συνεξεγειρόμενος, σε Κ.Δ.

σύστασις, ή (συνίστημι), από κοινού τοποθέτηση, σύνθεση, διευθέτηση, οργάνωση, τακτοποίηση, σε Αριστ.

A. I. *σύστασις προσώπου,* προμελετημένη σοβαρή ή σπουδαιοφανής έκφραση του προσώπου, λέγεται για τον Περικλή, σε Πλούτ. **II.** το να φέρνει κάποιος

σε επαφή δύο ανθρώπους, παρουσίαση του ενός στον άλλον, πρώτες συστάσεις, σε Πολύβ., Πλούτ. **B.** (συνίσταμαι), **I. 1.** το να στέκεται κάποιος

μαζί με κάποιον άλλον, συνάντηση· με εχθρική σημασία, μάχη σώμα με σώμα, συμπλοκή, σύγκρουση, σε Ηρόδ.· μεταφ., *σύστασις γνώμης,*

πνευματικός αγώνας, έντονη ανησυχία και εντατική μέριμνα, σε Θουκ. **2.** συνάντηση, ένωση, όμιλος ανθρώπων, σε Ευρ.· *κατὰ ζυστάσεις γιγνόμενοι,*

αυτοί που συναθροίζονται σε ομάδες, σε Θουκ.· πολιτική ένωση, σε Δημ. **3.** φιλία ή συμμαχία, σε Πολύβ.· συνωμοσία, σε Πλούτ. **II. 1.** συγκρότηση, η

σύνθεση, δομή, διοργάνωση, σε Πλάτ., Αριστ.· *απόλ.,* πολιτική συγκρότηση, σύνταγμα, σε Πλάτ. **2.** μεταφ., λέγεται για τον νου, *σύστασις φρενῶν,*

αυστηρότητα, σοβαρότητα, σε Ευρ.

συσ-στασιώτης, -ου, ό, μέλος της ίδιας πολιτικής παράταξης ή φατρίας, οπαδός του ίδιου πολιτικού κόμματος από κοινού με άλλους, σε Ηρόδ.

συστατικός, -ή, -όν (συνίστημι III), αυτός που ανήκει ή αρμόζει στην παρουσίαση ενός ανθρώπου σ' έναν άλλον, κατάλληλος να κάνει τις

συστάσεις, συστατικός· *συστατική έπιστολή,* συστατικό γράμμα, σε Κ.Δ.

συσ-σταυρόομαι, Παθ., σταυρώνομαι, υφίσταμαι σταυρικό θάνατο μαζί με κάποιον άλλον, *τινι,* σε Κ.Δ.

συσ-στεγάζω, μέλ. -σω, σκεπάζω, καλύπτω εντελώς κάποιον ή κάτι, *τινί,* με κάτι, σε Πλάτ. — Παθ., σε Ξεν.

συσ-στέλλω, μέλ. -στέλλω, παρακ. -έσταλκα· **I. 1.** σύρω, έλκω μαζί, συμμαζεύω· μαζεύω τα ιστία, τα πανιά του πλοίου (ενν. *τὰ ιστία*), σε Αριστοφ.·

συμμαζεύω, συγκεντρώνω τους στρατιώτες μέσα σε φρούριο, σε Πλούτ. **2.** συρρικνώνω, σμικρύνω, υποβιβάζω, μειώνω, ελαττώνω, σε Πλάτ., Δημ. — Παθ., κάμπτομαι, σουφρώνω, ζαρώνω, σε Ευρ.· *ζυστέλλεσθαι ές εύτελειαν,*

περιορίζω τις δαπάνες μου, ζω φειδωλά και λιτά, σε Θουκ. **3.** μεταφ., σκύβω, χαμηλώνω το κεφάλι, ταπεινώνομαι, εξευτελίζομαι, σε Ισοκρ. — Παθ., σε Ευρ. **II.** Παθ., επίσης, περιτυλίσσομαι σφιχτά, συσφίγγομαι, περιζώνομαι,

στον ίδ.· *μτχ. αορ. β' συσταλείς*, αυτός που έχει ζωστεί, που είναι δηλ. έτοιμος για δράση, σε Αριστοφ.

συ-στενάζω, στενάζω, αναστενάζω, θρηνώ από κοινού με κάποιον, *τινί*, σε Ευρ.· *απόλ.*, σε Κ.Δ.

συ-στένω, = *συστενάζω*, σε Αριστ.

συ-στεφάνομαι, Παθ., φορώ το στεφάνι της νίκης από κοινού με κάποιον, *τινι*, σε Δημ.

σύστημα, -ατος, τό (συστήναι), **1.** οργανικό σύνολο, σύνολο που συνίσταται από διάφορα μέρη, σύστημα, σε Πλάτ.· φιλολογική σύνθεση, συγγραφή, σε Αριστ. **2.** οργανωμένη διακυβέρνηση, πολίτευμα, πολιτεία, συνταγματικός χάρτης, στον ίδ. **3.** σώμα στρατιωτών, τάγμα, σύνταγμα, σε Πολύβ. **4.** λέγεται για τη Ρωμαϊκή Σύγκλητο, σε Πλούτ.

συστοιχέω, μέλ. *-ήσω*, συμφωνώ, υπάγομαι, ανήκω στην ίδια σειρά ή τάξη με κάτι, *τινί*, σε Κ.Δ.

συστοιχία, ή, σειρά πραγμάτων ή εννοιών που υπάγονται στο ίδιο είδος ή την ίδια λογική κατηγορία ή τάξη, σε Αριστ.

σύ-στοιχος, -ον, αυτός που στέκεται στην ίδια σειρά με κάποιον, ομοταγής, αυτός που ανήκει στην ίδια κατηγορία ή στο ίδιο είδος με κάποιον άλλον, αντίθ. προς το *άντίστοιχος* (αυτός που ανήκει σε αντίθετη, στην απέναντι σειρά ή τάξη), σε Αριστ.

συστολή, ή (συστέλλω), συμμάζεμα, ζάρωμα, συρρίκνωση, ελάττωση, περιορισμός, σε Πλούτ.

συστολίζω, = *συστέλλω*, **I.** κοσμών, διακοσμών, στολίζω από κοινού, σε Ευρ.

II. συνδέω, συνάπτω, συνενώνω, *τινά τινι*, σε Ανθ.

συ-στράτεια, ή, κοινή εκστρατεία, σε Ξεν.

συ-στράτεω, μέλ. *-εύσω*, και ως αποθ. *συστρατεύομαι*, μέλ. *-εύσομαι*· εκστρατεύω ή υπηρετώ τη στρατιωτική μου θητεία μαζί με κάποιον, λαμβάνω μέρος σε εκστρατεία, *απόλ.*, σε Ηρόδ., Θουκ. κ.λπ.· *τινί*, με κάποιον άλλον, σε Ηρόδ., Θουκ.

συστράτηγέω, μέλ. *-ήσω*, είμαι συστράτηγος κάποιου, φέρω από κοινού με κάποιον το αξίωμα του στρατηγού, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ.

συ-στράτηγος, ό, στρατηγός μαζί με άλλους, σε Ευρ., Θουκ. κ.λπ.

συ-στράτιώτης, -ου, ό, αυτός που υπηρετεί τη στρατιωτική του θητεία μαζί με κάποιον, σύντροφος στον στρατό, αυτός που είναι επίσης στρατιώτης, Λατ. *commilito*, σε Ξεν. κ.λπ.

συ-στράτοπεδεύομαι, αποθ., στρατοπεδεύω από κοινού με κάποιον, *τινιή σύν τινι*, σε Ξεν.

σύστρεμμα, -ατος, τό, οτιδήποτε έχει συστραφεί, στριφογυριστεί· πλήθος ανθρώπων, άτακτη συρροή, ανάμεικτος όχλος, σε Πολύβ.

συ-στρέφω, μέλ. *-ψω*, **I.** στριφογυρίζω, κάνω κουβάρι, Λατ. *conglobare*· λέγεται για θηρία, συσπειρώνομαι, μαζεύομαι πριν χυμήξω ή ορμήξω, σε Πλάτ.· λέγεται για στρατιώτες, *συστρέφουσι έωυτούς*, συσπειρώνονται, πυκνώνουν τις τάξεις τους, συσσωματώνονται, σε Ηρόδ. — Παθ.,

συστραφέντες, συνενωμένοι σε σώμα, συσσωματωμένοι, σύσσωμοι, σε συμπαγές σώμα, στον ίδ.· *έπί πενήκοντα άσπίδων συνεστραμμένοι ήσαν*, σχημάτισαν φάλαγγα βάθους πενήντα ανδρών, σε Ξεν. **II.** λέγεται για στρατιώτες επίσης, *συστρέφειν επίδόρνυ*, τους στρέφω προς τα δεξιά, στον ίδ.· *συστρέφω τόν ίππον*, τον στρέφω απότομα, σε Πλούτ. **III.** σχηματίζω οργανικό σύνολο, συνάπτω, ενώνω, σε Ηρόδ. — Παθ., ενώνομαι, συνδέομαι, αποτελώ σύλλογο ή σύνδεσμο, συνωμοτώ, σε Θουκ., Αισχίν. **IV.** λέγεται για

προτάσεις, αφηγήσεις και άλλα παρόμοια, συμπυκνώνω, συμπιέζω, σε Αριστ.· απόλ. *συστρέμας γράφει*, γράφει βραχυλογικά, λακωνικά, με συντομία, σε Αισχίν. — Παθ., *ῥῆμα βραχὺ καὶ συνεστραμμένον*, σύντομο και νευρώδες σχόλιο, σε Πλάτ.

συστροφή, ἡ, 1. πυκνός όγκος συγκεντρωμένων ανθρώπων, συνάθροιση πλήθους, όχλος, σε Ηρόδ. **2.** ξαφνική καταιγίδα, σε Πολύβ.

συ-σφάζω, σφάζω μαζί με κάποιον — Παθ., απαρ. αορ. β' *συσφαγήναι*, σφαγιαζόμαι μαζί με κάποιον άλλον, *τινί*, σε Ευρ.

συ-σφίγγω, συμπυκνώνω, σφίγγω με δύναμη — Παθ., σε Ανθ.

συ-σχηματίζω, σχηματίζω κάτι σύμφωνα με κάποιο άλλo, συνδιαμορφώνω, συμμορφώνω, *τι πρὸς τι*, σε Αριστ. — Παθ., συμμορφώνομαι, ακολουθώ το παράδειγμα κάποιου, σε Κ.Δ.

συ-σχολάζω, μέλ. -σω, είμαι συμμαθητής ή σύντροφος κάποιου στα μαθήματα φιλοσοφίας ή στις φιλοσοφικές αναζητήσεις, περνώ τον καιρό μου μαζί με κάποιον, σε Πλούτ.

σύτο[υ], Επικ. γ' ενικ. Παθ. αορ. β' του *σεύω*.

σῦφεός και **σῦφειός, ό** (σῦς), τόπος όπου τρέφονται χοίροι, χοιροστάσιο, μάντρα για χοίρους, σε Ομήρ. Οδ.· **συφεόνδε**, στο χοιροστάσιο, στο ίδ.

σῦ-φόρβιον, τό (σῦς, φέρβω), αγέλη χοίρων, σε Ανθ.

σῦ-φορβός, ό (σῦς, φέρβω), χοιροβοσκός, σε Όμηρ.

συχνός, -ἡ, -όν,

A. I. λέγεται για χρόνο, μακρύς, μακροχρόνιος, εκτεταμένος, σε Ηρόδ. κ.λπ.· *συχνός λόγος*, μακροσκελής, σχοινοτενής ομιλία, σε Πλάτ. **II.** λέγεται για αριθμούς, πολύς, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ.· *ἡμέρας πολλάς*, επί πολλές ημέρες στη σειρά, σε Αριστοφ.· με γεν., *συχναὶ τῶν νήσων*, σε Ηρόδ.· απόλ., *συχνοί*, πολλοί άνθρωποι μαζί, σε Αριστοφ. κ.λπ.· με ουσ. στον ενικ., *μεγάλος, πολύς, εκτεταμένος, ογκώδης, στον ίδ., Πλάτ. κ.λπ.· τὸπολίχνιον συχνὸν ποιεῖν*, κάνω τη μικρή πόλη πολυάνθρωπη, πολυσύχναστη, σε Πλάτ.· με γεν., *τῆς μαρίλης συχνήν*, σε Αριστοφ. **B. I.** το επίρρ. *συχνῶς* (σε Αντιφών.) είναι σπάνιο, αντί αυτού χρησιμ. τα ουδ. *συχνόν, συχνά*, πολύ, με μεγάλη συχνότητα, τακτικά, σε Πλάτ.· μακριά, σε Ξεν. **II.** δοτ. *συχνῶ* με συγκρ. επίθ., *νεώτερος ἐμοῦ καὶ συχνῶ*, κατά πολύ νεότερός μου, σε Δημ.

σφαγεῖον, τό (σφάζω), **I.** αγγείο ή δοχείο όπου συνέλεγαν το αίμα του ιερού σφαγίου στις θυσίες, σε Ευρ. **II.** = *σφάγιον*, ιερό θύμα που προσφέρθηκε ως θυσία, στον ίδ.

σφαῖγεύς, -έως, ό (σφάζω), αυτός που σφάζει, σφαγιαστής, σφαγέας, σε Ευρ.· δολοφόνος, φονιάς, σε Δημ.· σε Σοφ., *ό σφαγεύς ἔστηκε*, ο φονιάς έχει στηθεί, είναι έτοιμος, λέγεται για το σπαθί πάνω στο οποίο επρόκειτο να πέσει ο Αίας για να αυτοκτονήσει· *μαχαίρι με το οποίο σφαγιαζόταν το ιερό θύμα στις θυσίες*, σε Ευρ.

σφαῖγή, ἡ (σφάζω), **I.** σφαγή, σφαγιασμός, σφάζιμο, θυσία, σε ενικ. και πληθ., σε Τραγ., Πλάτ. κ.λπ.· *αἵματος σφαγή*, αίμα που αναβλύζει από τραύμα, σε Αισχύλ.· *καθάρμοσον σφαγάς*, κλείσε τη χαινούσα πληγή, το τραύμα που χάσκει ανεπούλωτο, σε Ευρ. **II.** λαιμός, μέρος όπου πρόκειται να πληγεί με το μαχαίρι το υποψήφιο θύμα (πρβλ. Λατ. *jugulum, jugulari*), στον πληθ., στον ίδ., Θουκ.

σφαῖγήναι, απαρ. Παθ. αορ. β' του *σφάζω*.

σφαγιαζόμαι, μέλ. -άσομαι, **I.** αποθ. (*σφάγιον*), σφαγιαζώ ιερό θύμα, προσφέρω θυσία, σε Ηρόδ., Ξεν. **II.** Ενεργ. *σφαγιαζώ*, σε Αριστοφ., Πλούτ.·

απ' όπου, μτχ. Παθ. αορ. *ἀ' σφαγιασθείς*, σφαγιασμένος, αυτός που προσφέρθηκε ως θυσία, σε Ηρόδ., Ξεν.

σφᾶγιασμός, ὁ, σφαγή, προσφορά ιερού σφαγίου κατά την τέλεση θυσιών, τελετουργική θυσία, σε Ευρ., Πλούτ.

σφάγιον[ᾱ], τό (σφάζω), **1.** ιερό θύμα που προσφέρεται σφαγιαζόμενο ως θυσία, θυσία, ιερή προσφορά, σε Σοφ., Ευρ.· κατά κανόνα στον πληθ., σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. **2.** σφαγή, φόνος, στον πληθ., σε Ευρ.

σφάγιος, -α, -ον (σφάζω), αυτός που σφαγιάζει, ο σφακτικός, δολοφονικός· *σφάγιος μόρος*, σφαγή, φόνος, σε Σοφ.

σφᾶγίς, -ίδος, ἡ (σφάζω), μαχάιρι με το οποίο τελείται ιερή προσφορά, με το οποίο σφαγιάζεται το ιερό θύμα, σε Ευρ.

σφᾶδάζω ἢ σφαδάζω, μόνο σε ενεστ. και παρατ. **1.** κινούμαι σπασμωδικά, σπαράζω, σπαρταρώ, χτυπώ τα πόδια μου, αντιστέκομαι, λέγεται για άλογα, σε Αισχύλ., Ξεν.· πρβλ. **ἄσφάδαστος**. **2.** κινούμαι σπασμωδικά, επιδεικνύω ανυπομονησία, λαχταρώ, σε Πλούτ.

σφᾶδασμός, ὁ, σπασμός, σύσπαση μελών, σπαρτάρισμα, σε Πλάτ.

σφάζω ($\sqrt{\text{σφα}}$), μεταγεν. Αττ. *σφάττω*· μέλ. *σφάζω*, αόρ. *ἀ' ἔσφαξα* — Παθ., μέλ. *β' σφᾶγήσομαι*, αόρ. *β' ἔσφάγην [ᾱ]*, σπανιότερα αόρ. *ἀ' ἔσφάχθην*, παρακ. *ἔσφαγμαi*. **I.** σφαγιάζω, ιδίως κόβοντας το λαιμό του θύματος, φονεύω δια σφαγῆς (βλ. **σφαγή** II), σε Όμηρ. **II. 1.** ιδίως σφαγιάζω τα ζώα που πρέπει να προσφερθούν ως θυσία, σε Όμηρ. Ψ., Ευρ. **2.** γενικά, σκοτώνω, φονεύω, δολοφονώ, που λέχθηκε πρώτα για ανθρώπινα θύματα, σε Πίνδ., Τραγ.· *σφάζω τινά ἐς τὸν κρητῆρα*, έτσι ώστε το αίμα να ρεύσει μέσα στο αγγείο, σε Ηρόδ.

σφαῖρα, -ας, ἡ, 1. μπάλα με την οποία παίζουν τα παιδιά τόπι, σε Όμηρ. Οδ., Πλάτ. **2.** σφαίρα ως γεωμετρικό σχήμα, και οτιδήποτε έχει σφαιρικό σχήμα· γήινη σφαίρα, γη, σε Στράβ.

σφαιρηδόν, επίρρ., όμοια με σφαίρα ή σαν μπάλα· *ἦκε δέ μιν σφαιρηδόν ἐλιζάμενος*, σε Όμηρ. Ψ.

σφαιρίζω, Αττ. μέλ. *-ιῶ*, παίζω με τη σφαίρα, παίζω τόπι, σε Πλάτ.

σφαιρικός, -ῆ, -όν, σφαιροειδής, αυτός που έχει σχήμα σφαίρας, στρογγυλός· *τὰ σφαιρικά*, διδασκαλία ή δοξασία για τις ουράνιες σφαίρες, αστρονομία, σε Ανθ.

σφαίρισις, -εως, ἡ (σφαιρίζω), παιχνίδι με σφαίρα, με τόπι, βολή σφαίρας, σε Αριστ.

σφαιριστήριον, τό (σφαιρίζω), τόπος όπου έπαιζαν παιχνίδια με τη σφαίρα, σε Θεόφρ.

σφαιρο-ειδής, -ές (εἶδος), αυτός που μοιάζει με, που έχει σχήμα σφαίρας, σφαιρικός, στρογγυλός, σε Πλάτ. *σφαιροειδές, τό*, στρογγυλεμένη απόληξη, στρογγυλεμένο άκρο (πρβλ. **σφαιρόω** II), σε Ξεν.

σφαιρο-ποιέω, μέλ. — *ἤσω*, δίνω σε κάτι το σχήμα της σφαίρας, στρογγυλεύω, σε Στράβ.

σφαιρόω, μέλ. *-ώσω (σφαῖρα)*, **I.** δίνω σφαιρικό σχήμα σε κάτι, στρογγυλεύω — Παθ., λαμβάνω σφαιρικό σχήμα, γίνομαι σφαιρικός, στρογγυλός· *στήθεα ἔσφαιρωτο*, το στήθος του είχε γίνει σφαιρικό, δηλ. είχε φουσκώσει από υπερηφάνεια, σε Θεόκρ. **II.** Παθ., επίσης, *ἀκόντια ἔσφαιρωμένα*, δόρατα που αντί αιχμής έχουν σφαιρίδια ή κουμπιά, όπως τα ξίφη, που χρησιμοποιούνται και στις μέρες μας, κατά τις ασκήσεις ξιφομαχίας· λέγεται για όπλα που έχει αμβλυνθεί η αιχμή τους, σε Ξεν., Αριστ.

σφαιρωτός, -ή, -όν, αυτός που έχει σφαιρίδιο ή κουμπί στην απόληξή του αντί αιχμής, σε Ξεν.

σφᾶκελίζω, πάσχω από γάγγραινα, υφίσταμαι απονέκρωση στα μέλη μου λόγω γάγγραινας· *έσφακέλισε τὸ ὀστέον*, σε Ηρόδ.

σφάκελος[ᾶ], ὁ, γάγγραινα, σηψαιμία, απονέκρωση· και για οστά, νέκρωση, οστεοπόρωση· γενικά, σπασμός, σφαδασμός, σε Αισχύλ., Ευρ.· μεταφ., *σφάκελος ἀνέμων*, σφοδρή μανία και ορμή των ανέμων, σε Αισχύλ.

σφᾶλερός, -ά, -όν (σφάλλω), **I**. αυτός που είναι σε θέση να κάνει κάποιον να πέσει ή να σκοπτάψει· μεταφ., ολισθηρός, γλιστερός, αυτός που ενέχει κινδύνους, επικίνδυνος, Λατ. *lubricus*, σε Ηρόδ., Ευρ. κ.λπ.· *σφαλερόν (έστι)*, με απαρ., είναι επικίνδυνο να..., σε Πλάτ. κ.λπ. **II**. (*σφάλλομαι*) αυτός που είναι έτοιμος να πέσει, που παραπαίει, που τρεκλίζει, που έχει αστάθεια, σε Αισχύλ., Σοφ.· *σφαλεροὶ σύμμαχοι*, σε Δημ.

σφάλλω (√ΣΦΑΛ), μέλ. *σφᾶλῶ*, ἀόρ. *ἀ΄ έσφηλα*, Επικ. *σφηλα*· παρακ. *έσφαλκα* — Παθ., μέλ. *β΄ σφᾶλήσομαι*, Μέσ. τύπο *σφαλοῦμαι*, ἀόρ. *β΄ έσφάλην [ᾶ]*·

παρακ. *έσφαλμαι*· *γ΄* ενικ. υπερσ. *έσφαλο*· Λατ. *fall-o* (με απάλειψη του *σ*)· **I**. κάνω κάποιον να πέσει, ρίχνω κάτω, καταρρίπτω, ανατρέπω (συνήθως βάζοντας τρικλοποδιά), ανατρέπω τον αντίπαλό μου κατά την πάλη, σε Όμηρ., Πίνδ., Ευρ. κ.λπ.· *σφάλλω ναῦς*, ρίχνω το καράβι στα πλάγια, σε Πλούτ.· *ίππος σφάλλει τὸν ἀναβάτην*, το ἄλογο ανατρέπει και ρίχνει κάτω τον αναβάτη του, σε Ξεν. — Παθ., ανατρέπομαι, σε Αριστοφ.· λέγεται για μεθυσμένο, *σφαλλόμενος*, αυτός που παραπαίει, που τρεκλίζει, στον ίδ. **II**. γενικά, κάνω κάποιον να πέσει, ανατρέπω, νικώ, σε Ηρόδ., Σοφ., Θουκ. — Παθ., ανατρέπομαι, πέφτω, εκλείπω, αφανίζομαι, καταστρέφομαι, μένω αβοήθητος, λέγεται γι' αυτούς που εκπίπτουν από την υψηλή τους θέση και χάνουν τον πλούτο που κατείχαν, σε Ηρόδ., Αττ.· *τόδ΄ έσφάλη*, συνέβη αυτό το σφάλμα, σε Σοφ.· *οὔ τι μὴ σφαλῶ γ΄ ἐν σοί*, δεν θα υποπέσω σε σφάλμα σε οτιδήποτε σε αφορά, στον ίδ. **III**. **1**. καταστρατηγώ, κατατροπώνω, ανατρέπω, ματαιώνω, βλάπτω, λυπώ, λέγεται για διάψευση χρησμού, σε Ηρόδ., Σοφ. — Παθ., κάνω λάθος, πλανώμαι, απατώμαι, σε Ηρόδ., Σοφ. **2**. το Παθ. επίσης χρησιμοποιείται με γεν. πράγμ., απατώμαι ή αποτυγχάνω σε κάτι· *ἦ καὶ πατήρ τι σφάλλεται βουλευμάτων*, σε Αισχύλ.· *σφάλλεσθαι γάμου*, σε Ευρ.· *τῆς δόξης*, σε Θουκ.

σφάλμα, -ατος, τό, **I**. πρόσκομμα, σκόνταμα, παραπάτημα, γλίστρημα, σε Ανθ. **II**. μεταφ.· **1**. πτώση, αποτυχία, ήττα, βλάβη, ζημιά, σε Ηρόδ., Θουκ., Ευρ. κ.λπ. **2**. σφάλμα, λάθος, πλάνη, πταίσμα, αμάρτημα, σε Ηρόδ.

σφᾶρᾶγέομαι, αποθ., μόνο σε ενεστ. και παρατ., **I**. παράγω τον χαρακτηριστικό ήχο που ακούγεται όταν πέφτει υγρό σε φωτιά ή σε πυρακτωμένη επιφάνεια, «τσιτσιρίζω», τρίζω, τριζοβολώ, σφυρίζω· *ρίζαισφαραγεῖντο*, οι ρίζες του ματιού του (του Κύκλωπα Πολύφημου) τριζοβολούσαν ή σύριζαν (όταν ο Οδυσσεύς του έμπηξε τον πυρακτωμένο πάσσαλο), σε Ομήρ. Οδ. **II**. είμαι υπερβολικά γεμάτος, είμαι γεμάτος μέχρι σκασμού, στο ίδ.

σφᾶρᾶγίζω, μόνο σε Επικ. παρατ. *σφαράγιζον*, συνταράζω παράγοντας κρότο, δονώ θορυβωδώς, σε Ησιόδ.

σφάραγος, ὁ, θορυβώδης έκρηξη, έκρηξη που παράγει εκκωφαντικό θόρυβο.

σφᾶς και **σφᾶς**· **I**. αιτ. του *σφεις*. **II**. **σφᾶς [ᾶ]**, θηλ. αιτ. πληθ. του *σφός*.

σφάπτω, μεταγεν. Αττ. τύπος αντί *σφάζω*, παρατ. *έσφαπτον*.

σφε, **I**. **1**. εγκλιτ. αιτ. αρσ. και θηλ. του *σφεις* = *αὐτούς, αὐτάς*, αυτούς, αυτές, σε Ομήρ. Ψ., Αισχύλ., Σοφ. **2**. ως αιτ. δυϊκ., *αὐτώ, αὐτά*, σε Ομήρ. **3**. αιτ.

πληθ. ουδ., *αὐτά*, σε Θεόκρ. **Π.** ως αιτ. ενικ. του *ἴ* = *αὐτόν, αὐτήν*, αυτόν, αυτήν, σε Ηρόδ., Τραγ.

σφέᾶ, σφέᾶς, βλ. **σφεῖς**.

σφεδᾶνός, -ῆ, -όν = *σφοδρός*, **I.** ορμητικός, βίαιος, ισχυρός, σε Ανθ. **Π.** σε Όμηρ. μόνο ως επίρρ., ορμητικά, με ζήλο, με σπουδή.

σφεῖς, **I.** αρσ. και πληθ. της προσ. αντων. γ' προσ., αυτοί = *αὐτοί*, σε Ηρόδ., Αττ.· γεν. *σφέων*, στον Όμηρ. ως μονοσύλλ. με συνίτηση· Επικ. επίσης *σφείων*· Αττ. *σφῶν*· δοτ. *σφίσι* (-iv), σε Όμηρ., Αισχύλ.· συνηθέστεροι είναι οι τύποι *σφι, σφιν* (με αποκοπή), σε Όμηρ., Ηρόδ., Αττ.· η χρήση των *σφι, σφιν* ως δοτ. ενικ. αντί *οί* είναι σπάνια, σε Όμηρ. Ύμν., Αισχύλ., Σοφ.· αιτ. *σφέας*, κατά κανόνα εγκλιτ., που προφέρεται ως μια μακρά συλλαβή, σε Όμηρ., Ηρόδ.· επίσης *σφᾶς* και *σφείας* (ή *σφείας*), σε Ομήρ. Οδ.· *σφᾶς* (εγκλιτ.) ή *σφᾶς*, σε Τραγ.· πρβλ. **σφε. Π. 1.** στον Όμηρ. η αντων. αυτή είναι πάντοτε προσωπική, και ως εκ τούτου δεν υπάρχει ουδ. σε χρήση· στον Ηρόδ. όμως συναντάται η αιτ. πληθ. *σφέα*. **2.** η αντων. αυτή χρησιμοποιείται τόσο αντί της οριστικής ή επαναληπτικής *αὐτοί*, αυτοί, όσο και αντί της αυτοπαθητικής *αὐτῶν* κ.λπ., αυτών των ιδίων· στην τελευταία αυτή περίπτωση συχνά απαντούν οι επιτετ. τύποι *σφῶν αὐτῶν, σφέας αὐτούς, σφᾶς αὐτούς*, σε Ησιόδ.· μερικές φορές χρησιμοποιείται αντί *ἀλλήλους*, στον ιδ. **III.** σπανίως αντί πληθ., β' προσ. της προσωπικής αντων., *μετὰ σφίσιν* αντί *μεθ' ὑμῖν*, σε Ομήρ. Ιλ.· *σφέας* αντί *ὑμᾶς*, σε Ηρόδ.

σφέλας, τό, υποπόδιο, σκαμνί, βάθρο, σε Ομήρ. Οδ.· Επικ. πληθ., στο ιδ.

σφενδάμνινος, -ῆ, -ον, κατασκευασμένος από ξύλο σφενδάμνου· μεταφ., λέγεται για πρόσωπα, «σκληρό καρύδι», τραχύς, σκληρός, ισχυρός, σε Αριστοφ.

σφένδαμνος, ό, όνομα δένδρου, σφεντάμνι ή σφένδαμνος, Λατ. acer, σε Θεόφρ.

σφενδονάω, μέλ. -ήσω, **I. 1.** σφενδονίζω, εκσφενδονίζω, χρησιμοποιώ σφεντόνα, σε Θουκ., Ξεν. **2.** πλήττω, χτυπώ με σφεντόνα, σε Βάβρ. **II. 1.** ρίχνω, εξακοντίζω όπως αν χρησιμοποιούσα σφεντόνα — Παθ., σε Ευρ. **2.** κινώ κάτι όπως αν ήταν σφεντόνα, περιστρέφω ή κινώ πέρα δώθε, στον ιδ.

σφενδόνη, Λατ. funda (με απάλειψη του σ), **I. 1.** σφεντόνα, σε Ομήρ. Ιλ.· μεταφ., *σφενδόνας ἀπ' εὐμέτρου*, με καλοζυγισμένη βολή, όπως να είχε γίνει με σφεντόνα, σε Αισχύλ. **2.** οπή δαχτυλιδιού στην οποία τοποθετείτο ο λίθος όπως η πέτρα στη σφεντόνα, ιδίως το εξωτερικό μέρος του δαχτυλιδιού γύρω από τον λίθο, όπως Λατ. funda αντί pala annuli, σε Ευρ., Πλάτ. **II.** πέτρα ή σφαιρίδιο που ρίπτεται με σφεντόνα, σε Ξεν.· *τοιαύτας σφενδόνας*, λέγεται για χαλαζοπτώσεις, σε Αριστοφ.

σφενδονήτης, -ου, ό (**σφενδονάω**), αυτός που σφενδονίζει, που φέρει σφεντόνα ή βάλλει, πλήττει, σημαδεύει με αυτή, ικανός στις βολές με σφεντόνα, σε Ηρόδ., Θουκ.

σφενδονητικός, -ῆ, -όν, αυτός που ανήκει ή αρμόζει στις βολές με σφεντόνα, στην εκσφενδόνιση· *ή -κή* (ενν. *τέχνη*), τέχνη και τεχνική του χειρισμού της σφεντόνας, σε Πλάτ.

σφετερίζω, μέλ. -σω ή -ζω (*σφέτερος*), ιδιοποιούμαι κάτι που δεν μου ανήκει, οικειοποιούμαι με αθέμιτα μέσα, σφετερίζομαι, υφαρπάζω, καταχράμαι, υπεξαίρώ, σε Πλάτ.· ομοίως, αποθ. *σφετερίζομαι*, σε Ξεν., Δημ.

σφετερισμός, ό, ιδιοποίηση, οικειοποίηση, υπεξαίρεση, αντιποίηση· *ἐπισφετερισμῶ ἑαυτοῦ*, οικειοποίηση για προσωπική χρήση και ιδιον όφελος, σε Αριστ.

σφετεριστής, ό, αυτός που οικειοποιείται κάτι που δεν του ανήκει, σε Αριστ. **σφέτερος, -α, -ον**, κτητ. αντων. γ' προσ. πληθ. (σφείς), **I. 1.** δικός τους, δική τους, δικό τους, Λατ. *suus*, σε Όμηρ. κ.λπ.· επιτετ., *αὐτῶν σφετέρησιν ἀτασθαλίησιν*, σε Όμηρ. Οδ.· στον πεζό λόγο, η γεν. *ἑαυτῶν* είναι συνηθέστερη, αλλά το *σφέτερος* απαντά στον Θουκ. κ.λπ.· *τὸ σφέτερον*, τα προσωπικά τους αισθήματα, τα ατομικά τους συμφέροντα, στον ίδ., Πλάτ.· *οἱ σφέτεροι*, οι δικοί τους άνθρωποι, δηλ. οι έμπιστοί τους, σε Θουκ. **2.** επίσης γ' προσ. ενικ., δικός του ή δική του, αντί *ἕος, ὅς*, σε Ησίοδ., Πίνδ., Αισχύλ. **II.** στους ποιητές μερικές φορές τίθεται για άλλα πρόσωπα· **1.** για β' πληθ., = *ὑμέτερος*, δικός σας, Λατ. *vester*, σε Όμήρ. Ιλ., Ησίοδ. **2.** για β' ενικ., = *σός*, δικός σου, Λατ. *tuus*, σε Θεόκρ. **3.** για α' ενικ., = *έμός*, δικός μου, Λατ. *meus*, στον ίδ. **4.** για α' πληθ. = *ήμετερος*, δικός μας, Λατ. *posterus*, σε Ξεν.

σφέων, Επικ. και Ιων. αντί *σφῶν*, γεν. του *σφείς*.

σφῆ, δοτ. θηλ. του *σφός*.

σφηκιά, ή (σφήξ), σφηκοφωλιά, σε Ευρ., Αριστοφ.

σφηκίσκος, ό (σφήξ), αιχμηρό κομμάτι ξύλου που μοιάζει με κεντρί σφήκας, αιχμηρός πάσσαλος ή κοντάρι, ξύλο οικοδομής, σε Αριστοφ.

σφηκώ, μέλ. -*ώσω* (σφήξ), **I.** κάνω κάποιον να μοιάζει με σφήκα, δηλ. τον κάνω να έχει δακτυλιδένια μέση, περισφίγγω γύρω από τη μέση· γενικά, περιδένω σφιχτά, ή, απλώς, δένω, συνάπτω, συνδέω, σε Ανθ. **II.** Παθ., *πλοχμοί, οἱ χρυσῶ τε και ἀργύρῳ ἐσφήκωντο* (γ' πληθ. υπερσ.), πλεξούδες μαλλιών που ήταν δεμένες σφιχτά ή πλεγμένες και τις συγκρατούσαν χρυσές ή ασημένιες πόρπες, σε Όμήρ. Ιλ.

σφηκ-ώδης, -ες, αυτός που μοιάζει με σφήκα, που έχει περισφισμένη τη μέση του, που έχει λιγνή μέση σαν σφήκα, σε Αριστοφ.

σφήκωμα, -ατος, τό, κορυφή της περικεφαλαίας όπου τοποθετείτο το λοφίο, σε Αριστοφ.

σφήλαι, απαρ. αορ. α' του *σφάλλω*.

σφήλεν, Επικ. γ' ενικ. αορ. α' του *σφάλλω*.

σφήν, σφηνός, ό, πάσσαλος, σφήνα, σε Αριστοφ. κ.λπ., που χρησιμοποιείται ως όργανο βασανισμού, σε Αισχύλ.

σφηνο-κέφαλος, -ον (κεφαλή), αυτός που έχει σφηνοειδές, τριγωνικό, μυτερό κεφάλι, σε Στράβ.

σφηνο-πώγων, -ωνος, ό, αυτός που έχει μυτερό, σουβλερό σαγόνι· έτσι παριστάνεται ο Ερμής, σε Λουκ.

σφήξ, σφηκός, Δωρ. **σφάξ**, *σφᾶκός, ό*, το έντομο σφήκα, Λατ. *vespa*, σε Όμήρ. Ιλ., Ηρόδ., Αττ.

Σφηητός, ό, δήμος της Ακαμαντίδας φυλής στην Αττική, σε Στράβ.·

Σφηητοῖ, στον Σφηητό, σε Αισχίν.· **Σφηητόθεν**, από τον Σφηητό, σε Πλούτ.·

Σφήητιος, ό, αυτός που κατάγεται ή προέρχεται από τον Σφηητό, σε Αριστοφ., Αισχίν.

σφῖ, σφῖν, δοτ. του *σφείς*.

σφιγγίον, τό, περιδέριο, περιλαΐμιο, σε Λουκ.

σφίγγω, μέλ. *σφίγξω*, αόρ. *ἔσφιγξα*, παρακ. *ἔσφιγμαί*· δένω σφιχτά, δένω με δύναμη, συγκρατώ, συνάπτω, σε Αισχύλ., Θεόκρ. — Παθ., σε Θεόκρ.

σφιγκτήρ, -ῆρος, ό, επίδεσμος, ταινία, μαντίλι, σε Ανθ.

σφιγκτός, -ῆ, -όν, ρημ. επίθ. του *σφίγγω*, σφιχτοδεμένος, συσφιγμένος· το ουδ. πληθ. *σφιγκτά*, ως επίρρ., σε Ανθ.

Σφίγξ, Σφιγγός, ή, Σφίγγα, θηλυκό μυθικό τέρας, θυγατέρα του Όρθρου και της αδελφής του Χίμαιρας, σε Ησίοδ.· οι Τραγ. την παριστάνουν να προτείνει

ένα αίγιμα στους Θηβαίους και να σκοτώνει όσους δεν κατόρθωναν να το λύσουν· ο Οιδίποδας το έλυσε και τότε εκείνη αυτοκτόνησε. (πιθ. από το *σφίγγω*, η Στραγαλίστρα).

σφῖν, σφῖσι, σφῖσιν, δοτ. του *σφείζ*.

σφογγίον, σφόγγος, Αττ. αντί *σπόγγος*.

σφόδρᾶ, επίρρ.· **I.** πολύ, πάρα πολύ, υπερβολικά, ορμητικά, βίαια, δυνατά, σφοδρά, σε Ηρόδ., Σοφ. κ.λπ.· με επίθ., *σφόδρα υπέρτεροι*, πολύ, μακράν ανώτεροι, σε Πίνδ.· *σφόδρα ἄδικος*, σε Πλάτ.· με ουσ., *τὴν σφόδρα φιλίαν*, στον ίδ.· **II.** *σφόδρα γε, καὶ σφόδρα γε*, σε απαντήσεις, με μεγάλη, ακλόνητη βεβαιότητα, στον ίδ.

σφοδρός, -ά, -όν και επίσης -ός, -όν· **1.** ορμητικός, βίαιος, υπερβολικός, ασυγκράτητος, σε Θουκ. κ.λπ. **2.** λέγεται για ανθρώπους, βίαιος, ορμητικός, παράφορος, σε Πλάτ.· επίσης, εύρωστος, δυνατός, ρωμαλέος, γερός, σε Ξεν. **σφοδρότης, -ητος, ἡ**, ορμητικότητα, ορμή, βία, παραφορά, δριμύτητα, ένταση, σε Ξεν.

σφοδρύνομαι, Παθ., είμαι ή γίνομαι σφοδρός, βίαιος, παράφορος· *σφονδρύνεσθαι τινι*, δείχνω υπερβολική πεποίθηση για κάτι, επαίρομαι, θρασύνομαι, σε Αισχύλ.

σφονδύλη[ϋ], ἡ, είδος σκαθαριού (βρομούσα), που τρέφεται με ρίζες φυτών και όταν χτυπηθεί αναδίδει μια πολύ δυνατή οσμή, σε Αριστοφ.

σφονδύλιος[ϋ], ὁ, όπως το *σφόνδυλος*, ο σπόνδυλος της σπονδυλικής στήλης, ραχοκόκκαλο, σε Ομήρ. Ϊλ.

σφονδύλο-δίνητος[ϋ], -ον, αυτός που περιστρέφεται γύρω από την άτρακτο (τη ρόκα) κατά το γνέσιμο του μαλλιού, σε Ανθ.

σφόνδυλος, ὁ, I. σπόνδυλος, σε Αριστοφ.· στον πληθ., σπονδυλική στήλη, ράχη ή αυχέννας, σε Ευρ. **II.** Λατ. *verticillus*, στρογγυλό βαρύ εξάρτημα που στερεώνεται στο κάτω μέρος της ατράκτου και διευκολύνει την περιστροφή της κατά το γνέσιμο, σφοντύλι, σε Πλάτ.

σφός, σφή, σφόν (σφείζ), ποιητ. αντί *σφέτερος*· **1.** δικός τους, δική τους, δικό τους, σε Ομήρ. Ϊλ. κ.λπ. **2.** στον ενικ., δικός του, δική του, δικό του, σε Θέογν.

σφραγῖδ-ονυχ-αργο-κομήτης, -ου, ὁ (σφραγῖς, ὄνυξ, ἄργος), κωμ. προσωνόμιο για τον φιλάρεσκο, αυτόν που καλλωπίζεται υπερβολικά· ο φιλάρεσκος που έχει δακτυλίδια με σφραγίδες για διακόσμηση, λευκά νύχια και μακριά μαλλιά, σε Αριστοφ.

σφραγίζω, Ιων. **σφρηγίζω**, μέλ. -ίσω, Αττ. -ιῶ, **I.** θέτω σφραγίδα, σφραγίζω, σε Ευρ. — Μέσ., σφραγίζω για λογαριασμό μου, αναθέτω σε κάποιον να επιθέσει σφραγίδα για λογαριασμό μου, σε Πλούτ. — Παθ., μτχ. παρακ., *έσφραγισμένος*, αυτός που έχει σφραγιστεί, που κρατείται σφραγισμένος, σε Αισχύλ. **II.** θέτω σημείο ή σημάδι σαν να έθετα σφραγίδα, σημαδεύω, σε Ανθ.· *δεινοῖς σημάντροισιν έσφραγισμένοι*, λέγεται για τραυματίες, σε Ευρ. **II.** μεταφ., **1.** επισφραγίζω, επικυρώνω, επιβεβαιώνω, επιδοκιμάζω, σε Κ.Δ., Ανθ. — Μέσ., βεβαιώνω, παρέχω διαβεβαίωση για κάτι, με αιτ. πράγμ., σε Κ.Δ.· περιορίζω, οριοθετώ, σε Ανθ. **2.** επιθέτω τη σφραγίδα μου σε κάποιον, πιστοποιώ κάποιον ως πιστό υπηρέτη ή ως απεσταλμένο μου, *τινά*, σε Κ.Δ.

σφραγῖς, Ιων. **σφρηγῖς, -ῖδος, ἡ, I. 1.** σφραγίδα, βασιλική σφραγίδα («βούλα»), δαχτυλίδι που φέρει σφραγίδα, σε Ηρόδ., Αριστοφ. κ.λπ. **2.** λίθος που εντίθεται σε δαχτυλίδι και χρησιμοποιείται ως σφραγίδα, σφραγιδόλιθος, δαχτυλιδόπετρα, πολύτιμος λίθος, σε Ηρόδ., Λουκ. **II.** αποτύπωμα σφραγιδόλιθου, σφραγίδα, «βούλα», χάραγμα, σφράγισμα, σε Σοφ., Θουκ.·

μεταφ., *σφρηγίς ἐπικείσθω τοῖσδε*, ως εγγύηση ή έγκριση ή διαβεβαίωση, σε Θεογν.: *γλώσση σφραγίς ἐπικείσθω*, σε Ανθ.

σφράγισμα, -ατος, τό (σφραγίζω), επίθεση, εκτύπωμα σφραγίδας, δαχτυλιδιού που έχει σφραγιδόλιθο, σφραγίδα, σε Ευρ., Ξεν.

σφριγῶ (σπαργῶ), μόνο στον ενεστ., **1.** είμαι σφριγηλός, γεμάτος από ζωτικούς χυμούς και ενέργεια, είμαι γεμάτος ζωή, ακμάζω· λέγεται για νεαρούς ανθρώπους και καλοαναθρεμμένα άλογα, εύσαρκος, θρεμμένος, αυτός που σφύζει από υγεία και ζωντάνια, ακμαίος, Λατ. *vigere*, σε Ευρ., Αριστοφ. κ.λπ. **2.** μεταφ., *σφριγῶν μῦθος*, ζωηρός, γεμάτος έξαψη, σφοδρός λόγος, σε Ευρ.

σφυγμός, ό (σφύζω), τακτικός χτύπος της καρδιάς, παλμός, κάθε σφοδρή συγκίνηση, κλονισμός, σε Πλούτ.

σφυγμ-ώδης, -ες (εἶδος), αυτός που είναι όμοιος με σφυγμό, με παλμό, σε Αριστ.

σφυδάω, μόνο σε ενεστ., = *σφύζω*· μεταφ., είμαι γεμάτος σφρίγος και ζωτική ενέργεια, σε Αισχύλ.

σφύζω, Δωρ. **σφύσδω** ($\sqrt{\Sigma\Phi\Upsilon\Gamma}$), μόνο σε ενεστ. και παρατ., πάλλομαι, χτυπό δυνατά, λέγεται για τον καρδιακό σφυγμό, σε Πλάτ.: *κινούμαι πυρετωδώς*, με σφοδρότητα και ορμή, σε Θεόκρ.

σφῦρᾶ, ή, 1. σφυρί, σε Ομήρ. Οδ., Ηρόδ. **2.** βαριοπούλα, μεγάλο σφυρί που χρησιμοποιοείτο ως γεωργικό εργαλείο για να σπάει τους σβώλους του χώματος, σε Ησίοδ., Αριστοφ.

σφῦρ-ήλατος, -ον (έλαύνω), **1.** αυτός που έχει υποστεί κατεργασία με σφυρί, αντίθ. προς το χυτό, λιωμένο μέταλλο (*χωνευτός*), σε Ηρόδ., Αισχύλ. κ.λπ. **II.** μεταφ., κατειργασμένος όπως να ήταν από σίδηρο, τραχύς, σκληρός, άκαμπτος, σε Λουκ.

σφῦρόν, τό, 1. αστράγαλος του ποδιού, κότσι, σε Ομήρ. Ιλ., Αττ. **II.** μεταφ., πρόποδες βουνού, σε Πίνδ., Ανθ.: *επίσης, Λιβύας ἄκρον σφυρόν*, το ανώτατο και πιο απομακρυσμένο άκρο της Λιβύης, σε Θεόκρ.

σφύσδην, Δωρ. αντί *σφύζειν*, απαρ. του *σφύζω*.

σφῶ, συγκεκ. ονομ. και αιτ. αντί *σφῶϊ*, βλ. **σύ II.**

σφωέ, ονομ. και αιτ. δυϊκ. της προσ. αντων. του γ' προσ.· δοτ. *σφωῖν*· αυτοί οι δύο, και οι δυο τους, μόνο σε αρσ. και θηλ., και πάντοτε εγκλιτ., σε Όμηρ.

σφῶϊ, σφῶϊν, αρσ. και θηλ. δυϊκ. της προσ. αντων. του β' προσ., εσείς οι δύο, βλ. **σύ II.**

σφωῖτερος[ι], -α, -ον, 1. κτητ. επίθ. του *σφῶϊ*, του δυϊκ. της προσ. αντων. β' προσ., αυτός που ανήκει σε σας τους δύο· *σφωῖτερον ἔπος*, τα λόγια των δυο σας, σε Ομήρ. Ιλ.· για το β' πρόσ. ενικ., δικός σου, σε Θεόκρ. **2.** για το γ' πρόσ. ενικ., δικός του, δική του, Λατ. *suus*, στον ίδ.

σφῶν, συνηρ. αντί *σφῶϊν*, γεν. και δοτ. του *σφῶϊ*.

σχᾶδών, -όνος, ή, κυψελίδα κηρήθρας μελισσών, και στον πληθ., κηρήθρα, Λατ. *favus*, σε Αριστοφ., Θεόκρ.

σχάζω, παρατ. *ἔσχων* (όπως αν προερχόταν από τύπο *σχάω)· μέλ. *σχάσω* [*ᾶ*], αόρ. *ᾶ ἔσχασα*· αρχική σημασία, λύνω, χαλαρώνω τα δεσμά, αφήνω ελεύθερο· απ' όπου **1.** *σχίζω*, ανοίγω, σε Αριστοφ.: *σχάζω φλέβα*, ανοίγω φλέβα, σε Ξεν. κ.λπ.· λέγεται για άνθη, *σχάζω κάλυκας*, σε Ανθ. **II. 1.** αφήνω κάτι να πέσει, εγκαταλείπω, σε Ξεν. **2.** παραμελώ, αφήνω, εγκαταλείπω· *σχάσας τήν φροντίδα*, αφού απέβαλε τις μέριμνες από το νου του, άφησε το μυαλό του να χαλαρώσει, σε Αριστοφ.: *σχάζω τὰς μηχανάς*, αφήνω τις μηχανορραφίες να μπουν σε λειτουργία, σε Πλούτ. **3.** αναχαιτίζω, εμποδίζω,

σταματώ κάτι, Λατ. *inhibere*· *κώπαν σχάσον*, δηλ. σταμάτα να κωπηλατείς, σε Πίνδ.· *σχάσον ὄμμα*, χαμήλωσε τα μάτια σου, σε Ευρ. — Μέσ., *σχασάμενος τήνίππικήν*, αφήνοντας, σταματώντας την ιππασία, καταπαύοντας το ζήλο του για την ιππασία, σε Αριστοφ.

σχᾶλῖς, -ίδος, ἦ, ξύλινο κοντάρι με απόληξη δικράνας για τη στήριξη των κυνηγετικών διχτυών, σε Ξεν.

***σχάω**, βλ. [σχάζω](#).

σχέ, προστ. αορ. β' του ἔχω.

σχέδην, επίρρ. (*σχεῖν*, απαρ. αορ. β' του ἔχω), ήσυχα, σιγά-σιγά, απαλά, προσεκτικά, σε Ξεν.